

TŘETÍ ROČNÍK STŘEDNÍ ŠKOLY

Orientační úroveň podle SERR: B2

Analýza situace / Co žák potřebuje, aby situaci zvládl? (prakticky, co nejvíc vztaheno k životu žáka)

Komunikační jazyk:

- porozumět se ve škole – komunikovat s učiteli a spolužáky
- orientovat se ve vrstvách jazyka a volit je adekvátně vzhledem k různým situacím
- rozumět instrukcím v různých předmětech a organizačním pokynům, které se vztahují k obecnému fungování ve škole
- umět se správně zeptat, ať už ústně nebo písemně

Akademický jazyk / akademické dovednosti:

- orientovat se v učivu jednotlivých předmětů
- umět si efektivně dělat výpisky, ze kterých pak může vycházet při studiu
- ovládat nástroje a postupy, které mu umožní si dohledat informace, jež nezachytil během výuky (propojení s mateřským jazykem, práce se slovníkem, práce se zdroji a příručkami)
- **umět produkovat slohové útvary**
- **systematicky pracovat se zpětnou vazbou – umět sám zhodnotit cizí text, efektivně naložit se zpětnou vazbou, kterou mu v jazykových otázkách poskytne někdo jiný**

Metakognitivní dovednosti / zpětná vazba:

- znát silné a slabší stránky svých znalostí a dovedností, aby věděl, v čem je dobrý a na čem musí naopak ještě zapracovat

Cíle / Co učitel v tématu sleduje? Co potřebuje, aby si žák osvojit?

Cíle se odvíjejí od jednotlivých řečových dovedností a řečových rovin, které jsou v rámci středoškolské školní docházky akcentovány. V průběhu celých čtyř let se rozložení priorit mění. Viz *Řečové dovednosti a Vybrané řečové roviny*.

Popis sylabu

Předkládaný sylabus zahrnuje témata, která se v učebnicích češtiny jako cizího jazyka objevují na zmíněných úrovních, ale přistupujeme k nim pod optikou požadavků kladených na středoškoláka s OMJ. **V tomto ročníku už se obsah přibližuje k běžnému obsahu ČJL, přičemž v centru pozornosti je rozvoj dovednosti psaní. Psaní stojí primárně na lexikálních základech, úzce souvisí rovněž s pravopisem (akcentovány jsou především frekventované problémy, jež vycházejí z průběžných prací žáků).** V mluvnici se zabýváme hlavně slovosledem. Prostor je systematicky věnován také strategiím a dovednosti efektivně řešit i jazykové situace, v nichž si žáci nejsou úplně jisti. V ideálním případě se podtémata z jednotlivých oblastí objevují na každé lekci ve vyváženém poměru. Podtémata jsou v sylabu řazena postupně, od nejjednodušších a nejaktuálnějších až k těm složitějším, ale pořadí není striktní, vycházíme z potřeb našich žáků. Na úvod celého kurzu i jednotlivých témat zařazujeme krátkou diagnostiku, abychom zjistili, na co navazujeme (tedy co už žáci ovládají) a čemu je třeba věnovat víc prostoru (vyplnění mezírek).

Řečové dovednosti	
ČTENÍ	<p>Čtení s porozuměním rozvíjíme na každé lekci, neboť jako podklad pro jazyková cvičení i konverzaci využíváme texty jednotlivých žánrů. Zapojujeme klasické typy testových úkolů a prostřednictvím “hlasitého přemýšlení” žáky seznamujeme s různými strategiemi řešení.</p> <p>V textech si předem vytipujeme slovní zásobu, která může být pro žáky nová, systematicky s ní pracujeme a doptáváme se na významy. Vedeme žáky k tomu, aby dokázali odhadnout, zda je význam neznámého lexika klíčový pro další práci s textem a je tedy nutné si ho dohledat ve slovníku, či si vystačí s kontextem.</p> <p>Směřujeme pozornost žáků k jazyku textů s ohledem na slohový útvar. Snažíme se vybírat takové úryvky, které budou pro žáky nosné i s ohledem na školní hodiny literatury, a střídat je s oddechovými díly.</p> <p>U jednotlivých slohových útvarů systematicky upozorňujeme na fráze/gramatické jevy, jež jsou pro daný útvar typické.</p>
PSANÍ	<p>Dovednost <i>Psaní</i> je v tomto ročníku v centru naší pozornosti. Úzce ji propojujeme se čtením, neboť tím si žáci osvojují modely pro vlastní produkci písemných prací. Začínáme od kratších, jasně vymezených útvarů a vedeme žáky k tomu, aby dokázali využít co nejvíc “prefabrikovaných” vět a slovních spojení pro daný slohový útvar.</p>
MLUVENÍ	<p>Vedeme žáky k tomu, aby se dokázali především vyjádřit v běžných školních situacích, témata tedy řadíme podle potřeby vzhledem ke studovanému oboru.</p> <p>Dbáme na to, aby žáci dokázali formulovat celé věty, a především aby se dokázali správně zeptat. Seznamujeme je s různými kompenzačními strategiemi, aby uměli říct, co potřebují i ve chvíli, kdy si zrovna nemohou vzpomenout na některé slovíčko. Klademe důraz na adekvátní rozlišování hovorové a spisovné češtiny s ohledem na komunikační situaci. Kritériem pro hodnocení mluveného projevu se postupně stává nejen srozumitelnost, ale rovněž forma (samozřejmě přiměřeně k úrovni žáka). Motivujeme žáky, aby se snažili vyjadřovat spisovným jazykem v rozvitých větách.</p>
POSLECH	<p>V autentickém rozhovoru je poslech s porozuměním úzce spojen s mluvením. Vycházíme z předpokladu, že žáci jsou poslechu jazyka vystaveni neustále a na této úrovni nepotřebují tuto dovednost izolovaně procvičovat. Poslech tedy zařazujeme podle toho, jak se zrovna hodí ke konkrétním probíraným tématům.</p>

Vybrané řečové roviny	
SLOVNÍ ZÁSoba	Slovní zásoba je rozšiřována soustavně, prohlubují se strategie, jejichž nácvik začal už v předchozím ročníku. Zvláštní pozornost je věnována různým typům konektorů, jež přispívají k soudržnosti textu.
GRAMATIKA	V této fázi už považujeme gramatiku ČDJ za dokončenou, ale vyskytnou-li se nějaké přetrvávající problémy z nižších úrovní, je samozřejmě možné témata doplnit krátkým výkladem a procvičením (tzv. minilekce).
MLUVNICE	V souvislosti s obecným zaměřením kurzu na rozvoj psaní je hlavním tématem mluvnice slovosled, příp. jeho odchylky. V kurzu vycházíme z individuálních potřeb jednotlivých účastníků. Pokud se na hodinách běžné češtiny těmto tématům nevěnují, a tudíž nepociťují nutnost si znalost daných jevů prohlubovat, volíme frekventované jevy z didaktických testů.
PRAVOPIS	Pravopis se v této fázi řeší především s ohledem na "chytáky" z didaktických testů. Je vhodné zařazovat jedno cvičení vždy na začátku nebo na konci lekce, aby při samotné přípravě na DT nebyl objem tak velký. Specifická pozornost je dále věnována interpunkci, včetně nácviku správného psaní přímé a nepřímé řeči. Systematicky žáky vedeme k čitelnému projevu a k péči o detaily: velké písmeno je opravdu velké, věta končí tečkou apod.
DOPLNĚNÍ	Při nácviku psaní procvičujeme i práci s Pravidly českého pravopisu. Rovněž žákům pomocí modelování ukazujeme, jak si texty vhodně naplánovat a rozvrhnout do odstavců.